

УДК 347.7

Яна Поліщук,здобувач кафедри фінансового права
Університету державної фіскальної служби України

СТАВКА ЯК ЕЛЕМЕНТ ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ (НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНИ І АВСТРАЛІЇ)

Сучасні податкові системи різних держав включають кілька непрямих податків. Серед сукупності непрямих податків саме акцизний податок найяскравіше реалізує регулюючу функцію оподаткування, що проявляється через вплив на різні сторони діяльності суб'єктів. Держава, визнаючи певні товари підакцизними, суттєво впливає і корегує попит і пропозицію на них за рахунок включення цього податку до ціни товару у разі його реалізації. При цьому безпосередній вплив на ці процеси здійснюють два елементи акцизного податку: предмет оподаткування (якими є підакцизні товари) і ставка податку. У разі встановлення ставок на відповідному рівні (максимальному чи, навпаки, мінімальному) регулюючий вплив виявляється найвиразніше. Метою статті є характеристика ставки як елемента правового механізму акцизного податку за законодавством України і Австралії. Природа акцизного податку в обох країнах є приблизно однаковою. Це пов'язано з тим, що податок має єдину мету та єдину природу. Водночас наявні відмінності, що виявляються у переліку підакцизних товарів; різних підходах до темпоральних змін ставок; розмірі податкових нарахувань; процедурі сплати податку за певними підакцизними товарами. Констатовано, що кардинально змінювати підходи як до встановлення ставок акцизу, так і в цілому правового механізму цього податку в Україні сьогодні навряд чи доцільно. Нині Україна йде правильним шляхом, використовує найпоширеніший у світі податок, тому вносити принципові зміни, суттєво змінювати його правовий механізм навряд чи доречно.

Ключові слова: непрямі податки; акцизний податок; елементи акцизного податку; підакцизні товари; ставка акцизного податку; функції акцизного податку.

Сучасні податкові системи різних держав включають кілька непрямих податків. Зазвичай це акцизний податок і податок на додану вартість. Необхідність їх справляння зумовлюється низкою об'єктивних підстав. Так, ці податки є податками на споживання і реалізуються в цінах на товари, тому тягар непрямого оподаткування падає на ті групи населення, які характеризуються більш високим рівнем споживання. Терміни їх реалізації і сплати практично збігаються. Крім цього, вони можуть збиратися з відносно нечисленних джерел при одночасно широкому економічному ефекті. Велика увага, яка приділяється розвитку та використанню механізму акцизу, пов'язана зі зручністю його для держави та певною непомітністю для споживачів. Його дію можна порівняти з тиском навколишньої атмосфери, якому підлягає кожний, але якого ніхто не відчуває¹. Показово, що ще І. Х. Озеров акцентував увагу на тому, що прямі податки сумірні з платоспроможністю населення, а непрямі характеризуються стійкістю надходження. Головна зручність останніх для населення полягає в тому, що вони сплачуються незначними долями, в міру споживання і в такий час, коли платники мають кошти, щоб купити оподатковуваний податком предмет². Зважаючи на

наведені та інші фактори, непрямі податки є атрибутами багатьох країн.

Серед сукупності непрямих податків саме акцизний податок найяскравіше реалізує регулюючу функцію оподаткування, що виявляється через вплив на різні сторони діяльності суб'єктів. Передусім, йдеться про те, що держава, визнаючи певні товари підакцизними, суттєво впливає і корегує попит і пропозицію на них за рахунок включення цього податку до ціни товару при його реалізації. Як слушно вказує А.В. Саленков, цінова надбавка на стадії реалізації у формі акцизного збору в змозі створити бар'єр у доступності того або іншого товару (продукції) для цілих верств населення. У цьому разі цілком можлива аналогія з митом, коли збільшення її до певних меж по окремих товарах може припинити ввіз або вивіз їх на митну територію України³. При цьому безпосередній вплив на ці процеси здійснюють два елементи податку: предмет оподаткування (якими є підакцизні товари) і ставка податку.

Визнаючи певні товари підакцизними, держава зосереджує увагу на тих предметах, що є монопольними і високорентабельними, можуть бути віднесені до предметів розкоші або становити сферу споживання забезпечених верств

¹ Бех Г.В. Правове регулювання непрямих податків в Україні: дис. канд. юрид. наук: спец. 12.00.07. – Х., 2001. – С. 45, 46

² Озеров И.Х. Основы финансовой науки. – Москва, 1908. – С. 246-247.

³ Саленков А.В. Правова природа акцизного збору // Форум права. – 2008. – № 1. – С. 368-371 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/ejournals/FP/2008-1/08scavpaz.pdf> (С. 370)

населення. Так, коли ставки встановлюються на максимальному чи, навпаки, мінімальному рівні, регулюючий вплив виявляється найвиразніше. Отже, метою статті є характеристика ставки як елемента правового механізму акцизного податку за законодавством України і Австралії.

Зазначимо, що відповідно до п. 14.1.4 ст. 14 Податкового кодексу України акцизний податок – це непрямий податок на споживання окремих видів товарів (продукції), визначених цим Кодексом як підакцизні, що включається до ціни таких товарів (продукції). При цьому, згідно зі ст. 215 цього кодифікованого акта, до підакцизних товарів належать: спирт етиловий та інші спиртні дистиляти, алкогольні напої, пиво; тютюнові вироби, тютюн та промислові заміники тютюну; пальне; автомобілі легкові, кузови до них, причепа та напівпричепа, мотоцикли, транспортні засоби, призначені для перевезення 10 осіб і більше, транспортні засоби для перевезення вантажів; електрична енергія⁴.

Відповідно до австралійського законодавства акцизний податок накладається на певні групи товарів, вироблених в Австралії чи за її межами. Ними є алкоголь, тютюн, нафта та альтернативні види пального⁵. Показово, що в Австралії стосовно правової природи і справляння акцизу виникають численні спори. При цьому Високий (Вищий) суд Австралії неодноразово стверджував, що податок може бути "акцизом" незалежно від походження товару (внутрішнього чи іноземного). Наприклад, у рішенні Хау проти Нового Південного Уельсу (1997 р.) більшість Суду схвалила думку про те, що акциз є «внутрішнім податком на стадію у виробництві, продаж або розподіл товарів»⁶.

Як бачимо, природа акцизного податку в обох країнах є приблизно однаковою. Водночас зазначимо й відмінності: в Австралії не є підакцизним товаром вино, легкові автомобілі, кузови до них, причепа та напівпричепа, мотоцикли. Це пов'язано з тим, що до податкової системи Австралії включено окремі податки на транспортні засоби і вино. Електрична енергія взагалі не оподатковується⁷. У цьому контексті виникає питання: чому в Австралії наведені товари, наприклад автомобілі, визнано об'єктом іншого податку. Відповідь тут має бути такою: в цій країні застосовується підхід, за якого для автомобілів не встановлено єдиного критерію обкладення податком, податок на автівку різниться за регіоном, за об'ємом двигуна, за ціною тощо⁸.

⁴ Податковий кодекс України // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page32>
⁵ Австралійське податкове управління (Australian taxation Office) // <https://www.ato.gov.au/>

⁶ Ha v New South Wales [1997] HCA 34; (1997) 189 CLR 465; (1997) 146 ALR 355; (1997) 71 ALJR 1080 (5 August 1997) <http://www.austlii.edu.au/cgi-bin/viewdoc/au/cases/cth/HCA/1997/34.html>

⁷ Cars and tax <https://www.ato.gov.au/Newsroom/smallbusiness/Lodging-and-paying/Cars-and-tax/>

⁸ Comments on Excise Taxation in Australia: Australian School of Taxation Faculty of Law, UNSW 19 June, 2009 // http://taxreview.treasury.gov.au/content/html/conference/downloads/Warren_Neil_comments.pdf

Що стосується ставок, то в Україні вони визначені Податковим кодексом України (с. 215), а в Австралії це Schedule to the Excise Tariff Act 1921, Excise Act 1901.⁹ Показово, що в Україні змінюватися ставки акцизу можуть раз на рік (зважаючи на принцип стабільності), а в Австралії є прийнятною практика їх зміни два рази на рік. Невипадково М. П. Кучерявенко вказує на таку особливість ставки, як її мобільність, можливість досить оперативно реагувати на зміни чи стимулювати їх [¹⁰, с. 254-255].

Особливістю ставки як елемента правового механізму податку є їх видова диференціація. Окрім того, необхідною зазначити і відсутність базової ставки, і використання цілої системи конкретних ставок для окремих товарів¹¹. Таким чином, по акцизу встановлено як абсолютні (специфічні) ставки, згідно з якими розмір податкових нарахувань встановлюється як фіксована величина стосовно кожної одиниці виміру бази оподаткування, так і відносні (адвалорні), згідно з якими розмір податкових нарахувань встановлюється у відсотковому або кратному відношенні до одиниці вартісного виміру бази оподаткування. Показово, що така диференціація ставки передбачена як українським, так і австралійським податковим законодавством. Однак в Австралії не передбачено одночасне застосування адвалорної та специфічної ставки¹². За Податковим кодексом України адвалорні та специфічні ставки встановлюються одночасно у відсотках до вартості товару та у твердих сумах з одиниці реалізованого товару (продукції) до тютюнових виробів, тютюну та промислових заміників тютюну.

Використання саме такого підходу до розподілу ставок акцизного податку може бути пояснено тим, що в такому разі забезпечується відносна простота контролю за обчисленням і сплатою податку. Це особливо важливо, коли йдеться про нарахування акцизу при перетині підакцизними товарами митного кордону. Крім того, використання специфічних (твердих) ставок акцизу дозволяє досить чітко пов'язати диференціацію типів підакцизних товарів з особливостями встановлення податкового обов'язку, сформувавши можливість детальної гармонізації сплати акцизу з окремими видом підакцизного товару¹³.

Якщо порівняти ставки податку на алкогольні вироби в обох країнах, то варто зазначити, що Австралійське податкове законодавство

⁹ Schedule to the Excise Tariff Act 1921, Excise Act 1901. http://www5.austlii.edu.au/au/legis/cth/consol_act/eta1921134/schthe.html

¹⁰ Кучерявенко Н. П. Курс налогового права: в 6-ти т. – Т. III: Учение о налоге / Н.П. Кучерявенко. – Х.: Лерас; Право, – 2005. – С. 254, 255.

¹¹ Кучерявенко Н.М. Курс налогового права. В 6 т. Особенная часть. Т. IV: Косвенные налоги. – Х.: Право, 2007. – (536 с.) – С. 420.

¹² Comments on Excise Taxation in Australia: Australian School of Taxation Faculty of Law, UNSW 19 June, 2009 // http://taxreview.treasury.gov.au/content/html/conference/downloads/Warren_Neil_comments.pdf

¹³ Кучерявенко Н.П. Курс налогового права. В 6 т. Особенная часть. Т. IV: Косвенные налоги. – Х.: Право, 2007. – С. 421.

класифікує алкогольні напої за вмістом спирту у відсотках у конкретному напої. Ставка обчислюється одночасно за граничним об'ємом тари та вмісту спирту в алкогольному напої, причому чим більше тара, тим нижча ставка податку. Подеколи різниця ставки акцизного податку на алкоголь залежно від об'єму може досягати до 20 %. Австралійське податкове управління встановило граничний об'єм – 48 літрів. Відповідно, у разі його подолання ціни зменшуються.

Показово, що в Австралії акцизний податок на алкогольні напої також різниться за кінцевою метою споживання останнього. Йдеться про те, що для алкоголю, що йде на продаж, ставка акцизного податку є вищою, ніж для тих алкогольних напоїв, що були вироблені для некомерційного використання (тобто продукт не призначено для продажу) з використанням комерційного обладнання. Таке формулювання підходу до встановлення ставки податку є дещо незвичним для українського законодавства, оскільки тут присутній особливий суб'єкт, який має спеціалізоване обладнання. Зокрема, таке обладнання представлено у спеціалізованих магазинах Brew on Premises Shops (BOPS). Останні надають як обладнання для виготовлення пива, так і інгредієнти. Покупець сплачує за інгредієнти, використання обладнання, пляшки (у разі необхідності), експертизу персоналу BOPS. Акциз на зварене пиво вираховується на кожну партію з її окремим дозуванням. Для цього й існує експертна комісія у даному закладі. На основі її висновку особа, що виготовляє пиво на некомерційній основі, має сплатити до Австралійського податкового управління ту суму коштів, що буде відповідати відсотковому змісту алкоголю у виготовленій партії. При цьому акциз сплачується на повний зміст кожного ферментера. Відповідно до змісту алкоголю у напої особа сплачує акцизний податок. Відмінність формування конкретно цієї ставки у тому, що тут ставка акцизу не розраховується на об'єм виробленої продукції¹⁴. В Українському законодавстві ставка встановлюється на конкретний вид напою, тож Податковим кодексом України не передбачено кореляції за літражем.

Що стосується розміру ставок за акцизом на алкогольні напої, то ставка такого податку є значно вищою в Австралії, ніж в Україні. Як вбачається, це може бути зумовлено низкою соціальних факторів: зниженням рівня споживання алкоголю, підвищенням рівня життя.

Якщо порівнювати ставку акцизного податку на тютюнові вироби, то варто зазначити, що в Австралії ставка встановлюється окремо за цигарку, якщо її вага не перевищує 0,8 грамів, тоді як в Україні вона розраховується за кожну 1000 одиниць. В обох країнах є розрахунок на кілограм. В Україні ставка акцизного податку на тютюнові вироби є більш деталізованою, ніж в Австралії, оскільки, замість двох категорій, має значно більшу кількість.

Ставки на паливо у порівнюваних країнах є майже однаковими на літр чи кілограм пального (можливо, це пов'язано з тим, що Україна

і Австралія співпрацюють з ОПЕК, імпортерами нафти, а вони впливають на визначення ціни і т. д.).

Зазначимо ще одну відмінність – різний механізм встановлення ставок податку на імпортовані товари. Австралійське податкове управління зазначає, що мито за підакцизні товари має бути сплачено за ставкою, що є еквівалентною по акцизу. В Україні встановлюються максимальні роздрібні ціни на підакцизні товари виробником або імпортером товарів (продукції) шляхом декларування таких цін. Як вбачається, така різниця може бути пов'язана з тим, що якість більшості підакцизних товарів, що виробляється в Україні, є нижчою, і висока ціна на аналогічні, більш якісні, конкурентні імпортовані товари буде приваблювати покупців до вітчизняних дешевших замінників. Іншими словами, реалізуючи таку податкову політику, формує більш сприятливий клімат для продажу вітчизняних товарів, тим самим стимулює розвиток економіки. В Австралії якість як імпортованих, так і місцевих підакцизних товарів стоїть на одному рівні. Австралійське податкове законодавство надає більш сприятливі умови для конкурентності товарів. Кожна з позицій має своє логічне обґрунтування з огляду на внутрішньодержавні фактори.

Отже, проаналізувавши ставки акцизного податку в обох країнах, варто зазначити, що, по-перше, є тенденція до їх збільшення, ставка податку є значно вищою в Австралії порівняно з Україною, що зумовлено більш високими заробітними платами та рівнем життя. Податкова політика держав у цій сфері майже збігається, що зумовлено тим, що акцизний податок є універсальним терміном, і можна сказати, що це не є національною категорією.

Очевидно, що з метою визначення ефективності оподаткування, зокрема реалізації акцизним податком фіскальної функції, факторів, що впливають на збільшення чи зменшення ставки акцизного податку, доречно проаналізувати статистичні дані вживання та використання підакцизних товарів. Зробимо це на прикладі оподаткування тютюнових виробів. Так, в Україні, за даними GASP, порівняно з 2010 роком кількість курців серед дорослого населення зменшилася на 19 %, а ставка акцизного податку за даними Міністерства фінансів України продовжує зростати. Зважаючи на це, можна констатувати той факт, що зменшення кількості курців не корелює зі зменшенням ставки. Навпаки, ставка акцизу на тютюнові вироби зростає, що свідчить про досягнення державою мети стосовно як збільшення рівня здорового населення, так і наповнення дохідної частини бюджету.¹⁵ Характерно, що в Австралії склалася аналогічна ситуація. Якщо порівнювати статистику за вживанням алкоголю, то в Австралії кількість людей, що вживає алкогольні напої, також пропорційно зменшується, тоді як ставка податку зростає. Такі факти яскраво свідчать

¹⁴ Global Adult Tobacco Survey: Ukraine. – 2017 http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0007/347632/UKR_GATS_2017_ES_17Aug2017_Final.pdf?ua=1; <http://www.tobaccoatlas.org/topic/cigarette-use-globally/>

¹⁴ Excise guidelines for the alcohol industry <https://www.ato.gov.au/law/view/document?docid=SAV/ALCOHOL/00011#FT10.3.4>

про доволі виражений підхід стосовно реалізації як регулюючої, та і фіскальної функції акцизного податку. Водночас підкреслимо, що «безумовного врахування при цьому вимагає аналіз співвідношення використання акцизу і фактичної спроможності платників податків сплатити даний податок, доступу до певних видів товарів. Слід погодитися, що, незважаючи на зручність справляння акцизів, порядок їх сплати, що передбачає включення до ціни товару суми податку, обрахований за єдиною для всіх платників ставкою, не повною мірою відповідає такому принципу оподаткування, як облік фактичної здатності до сплати податку¹⁶.

Таким чином, порівняння законодавства України і Австралії, зокрема того, що стосується акцизного податку, зокрема регулює такі елементи правового механізму акцизного податку, як ставка і предмет оподаткування, дозволяє констатувати той факт, що вони встановлюються і реалізуються за схожими принципами. Природа акцизного податку в обох країнах є приблизно однаковою. Це пов'язано з тим, що податок має єдину мету та єдину природу. Водночас наявні відмінності, що виявляються у переліку підакцизних товарів; різних підходах до темпоральних змін ставок; розмірі податкових нарахувань; процедурі сплати податку за певними підакцизними товарами. Водночас проведений аналіз переконує нас у тому, що кардинально змінювати підходи як до встановлення ставок акцизу, так і в цілому правового механізму цього податку в Україні сьогодні навряд чи доцільно. Нині Україна йде вірним шляхом, використовує найпоширеніший у світі податок, тому вносити принципові зміни, суттєво змінювати його правовий механізм навряд чи доречно.

Список використаних джерел:

1. Cars and tax [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.ato.gov.au/Newsroom/smallbusiness/Lodging-and-paying/Cars-and-tax/>
2. Comments on Excise Taxation in Australia: Australian School of Taxation Faculty of Law,

UNSW 19 June, 2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://taxreview.treasury.gov.au/content/html/conference/downloads/Warren_Neil_comments.pdf

3. Excise guidelines for the alcohol industry [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.ato.gov.au/law/view/document?docid=SAV/ALCOHOL/00011#FT10.3.4>

4. Global Adult Tobacco Survey: Ukraine.–2017[Електронний ресурс].–Режимдоступу: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0007/347632/UKR_GATS_2017_ES_17Aug2017_Final.pdf?ua=1; <http://www.tobaccoatlas.org/topic/cigarette-use-globally/>

5. Ha v New South Wales [1997] HCA 34; (1997) 189 CLR 465; (1997) 146 ALR 355; (1997) 71 ALJR 1080 (5 August 1997) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.austlii.edu.au/cgi-bin/viewdoc/au/cases/cth/HCA/1997/34.html>

6. Schedule to the Excise Tariff Act 1921, Excise Act 1901. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www5.austlii.edu.au/au/legis/cth/consol_act/eta1921134/schthe.html

7. Австралійське податкове управління (Australian taxation Office) // <https://www.ato.gov.au/>

8. Бех Г. В. Правове регулювання непрямих податків в Україні : дис. канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Г. В. Бех. – Х., 2001.

9. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6-ти т. – Т. III: Учение о налоге / Н. П. Кучерявенко. – Х.: Легас; Право, – 2005. – 600 с.

10. Кучерявенко Н. М. Курс налогового права : в 6-ти т. – Особенная часть. Т. IV: Косвенные налоги. – Х.: Право, 2007. – 536 с.

11. Озеров И. Х. Основы финансовой науки / И. Х. Озеров. – Москва, 1908. – С. 246-247.

12. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page32>

13. Саленков А. В. Правова природа акцизного збору / А. В. Саленков // Форум права. – 2008. – № 1. – С. 368-371 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua/ejournals/FP/2008-1/08cavpaz.pdf>

Современные налоговые системы разных стран включают несколько косвенных налогов. Среди совокупности косвенных налогов именно акцизный налог ярко реализует регулирующую функцию налогообложения, выражается через влияние на различные стороны деятельности субъектов. Государство, признавая определенные товары подакцизными, существенно влияет и корректирует спрос и предложение на них за счет включения этого налога в цену товара при его реализации. При этом непосредственное влияние на эти процессы осуществляют два элемента акцизного налога: предмет налогообложения (которым являются подакцизные товары) и ставка налога. При установлении ставок на соответствующем уровне (максимальной или, наоборот, минимальном) регулирующее влияние проявляется наиболее отчетливо. Целью статьи является характеристика ставки как элемента правового механизма акцизного налога по законодательству Украины и Австралии. Природа акцизного налога в обеих странах является примерно одинаковой. Это связано с тем, что налог имеет единственную цель и единую природу. В то же время имеющиеся различия проявляются в перечне подакцизных товаров; различных подходах к темпоральным изменениям ставок; размере налоговых начислений; процедуре уплаты налога по определенным подакцизным товарам. Констатировано, что кардинально менять подходы к установлению как ставок акциза, так и в целом правового механизма этого налога в Украине сегодня вряд ли целесообразно. Сейчас Украина идет верным путем, использует самый распространенный в мире налог, поэтому вносит принципиальные из-

¹⁶ Кучерявенко Н.П. Курс налогового права. В 6 т. Особенная часть. Т. IV: Косвенные налоги. – Х.: Право, 2007. – С. 362.

менения, существенно изменять его правовой механизм вряд ли уместно.

Ключевые слова: косвенные налоги; акцизный налог; элементы акцизного налога; подакцизные товары; ставка акцизного налога; функции акцизного налога.

Modern tax systems of different states include several indirect taxes. Among the totality of indirect taxes, the excise tax most clearly implements the regulatory function of taxation, which is reflected through the influence on various aspects of the activities of entities. The state, recognizing certain goods by excisable, significantly influences and adjusts demand and supply for them by including this tax in the price of goods at its realization. In this case, the direct impact on these processes is carried out by two elements of the excise tax: the subject of taxation (which are excisable goods) and the tax rate. Setting rates at the appropriate level (maximum or, conversely, the minimum), the regulatory influence is most pronounced. The purpose of the article is to characterize the rate as an element of the legal mechanism of the excise tax under the legislation of Ukraine and Australia. The nature of the excise tax in both countries is roughly the same. This is due to the fact that the tax has a single purpose and a single nature. At the same time, there are differences that appear in the list of excisable goods; different approaches to temporal changes in rates; the amount of tax deductions; the procedure for paying tax on certain excisable goods. It was stated that it is unlikely that today it is hardly desirable to fundamentally change the approaches to the establishment of excise rates and in general the legal mechanism of this tax in Ukraine. Currently, Ukraine is moving in the right direction, using the most widespread taxes in the world, so making fundamental changes, changing its legal mechanisms is unlikely to be appropriate.

Key words: indirect taxes; excise tax; elements of excise tax; excisable goods; excise tax rate; excise tax function.

